

NWA programma 'Transitie naar een duurzaam voedselsysteem'

Transitie naar
een duurzaam
voedselsysteem

Agro-ecologie in transitie

Anne van Veen (RU), Jan Hassink (WUR), Bram van Helvoirt (HAS)

Introductie – het onderzoeksprogramma

Transitie naar
een duurzaam
voedselsysteem

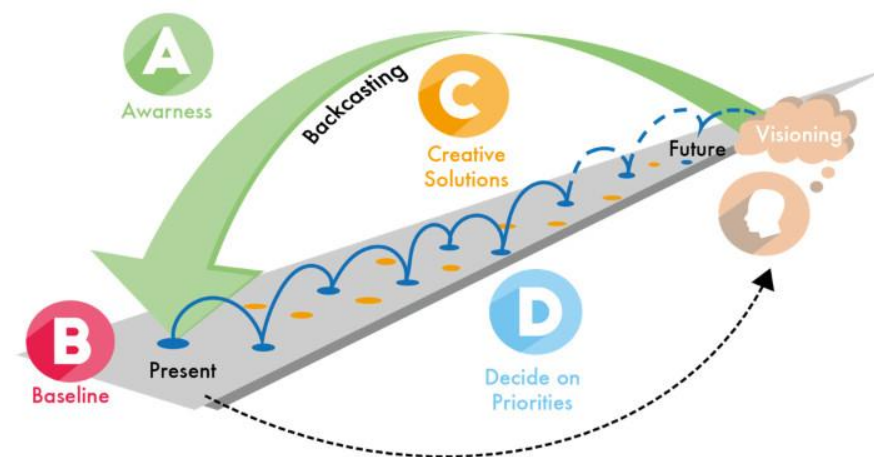
- Transdisciplinair consortium:
 - >35 wetenschappers van 7 universiteiten, 3 hogescholen, RIVM;
 - >20 samenwerkingspartners (private sector, NGOs, maatschappelijke organisaties);
- Combinatie van wetenschappelijke, toegepaste en praktijk expertise;
- Eerste consortium dat aan het Nederlandse voedselsysteem als geheel werkt;
- Gefinancierd door NWO (Nationale Wetenschapsagenda, NWA);
- Looptijd 3 jaar (2021 – 2024)

Overkoepelende doelen

- Komen tot een beter begrip van het huidige Nederlandse voedselsysteem: *staat van NL voedselsysteem*;
- Leren van en met regionale en lokale initiatieven die al werk maken van de transitie: *gebiedsgerichte aanpak*;
- Maken van nieuwe ontwerpen voor een duurzaam toekomstig voedselsysteem: *toekomstvisies*;
- Identificeren en valideren van sturingsmechanismen om de transitie naar zo'n voedselsysteem te realiseren: *versnellingsagenda*.

Transitie naar
een duurzaam
voedselsysteem

Overkoepelende onderzoeksvragen

- Wat is een duurzaam en rechtvaardig voedselsysteem?
- Welke sturingsmechanismen kunnen de transitie naar een duurzaam voedselsysteem versnellen?

De roerige huidige 'staat van'...

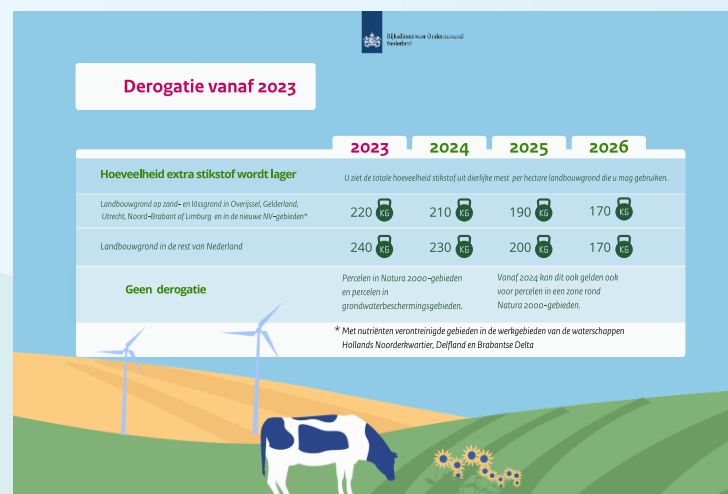

Transitie naar
een duurzaam
voedselsysteem

Relevant voor NWA:

Reacties van een regime onder
toenemende druk?
Politiek in staat om moeilijke
keuzes te maken?

...met nieuwe perspectieven en allianties

Enkele van onze ondersteunende organisaties

Relevant voor NWA:

Nieuwe toekomstperspectieven?

Nieuwe transitiepaden?

Ideeën en beweging voor een versnellingsagenda?

Transitie en agro-ecologie

- Grofweg twee 'transitiesporen' in NL: (1) aanpassen van het huidige systeem; (2) toewerken naar een nieuw systeem;
- Hoe? (1) technologische innovatie vanuit het regime; (2) sociale systeemverandering* vanuit nieuwe praktijken en netwerken, zoals agro-ecologie;

**Niet alleen vernieuwing, maar ook afbraak van bestaande machtsstructuren!*

Agro-ecologie beweging in Nederland

Transitie naar
een duurzaam
voedselsysteem

- **Federatie van agro-ecologische boeren:** BD vereniging, Bio Tuinders, CSA Netwerk, Netwerk Biocyclische-veganlandbouw, Toekomstboeren, Permacultuur Boeren;
- **Agro-ecologie Netwerk:** leden van de federatie, sociale bewegingen (zoals XR landbouw, greenpeace, ASEED) en onderzoekers (oa vanuit WUR, UU, UT, RU, TNI, HAS);
- Leidende uitgangspunten: 11 principes van de Nyéléni verklaring;
- Belangrijke activiteiten: kennis- en praktijkuitwisseling, versterken van de beweging, belangen behartiging, politiek activisme;
- Belangrijke thema's: toegang tot land, solidaire betaling, korte keten, sociale en klimaatrechtvaardigheid, autonomie, diversiteit, solidariteit, dekolonisatie.

Een beweging in beweging

- Verknoping: thematische samenwerking, met cross-overs naar andere bewegingen. Toegang tot grond (commoning), groenboerenplan, klimaatrechtvaardigheid;
- Erkenning: groeiende politieke aandacht voor alternatieve praktijken en paradigma's als mogelijke uitweg voor de huidige systeemcrises;
- Verbreding: toename in lokale burgerinitiatieven, ook gericht op landbouw en voedsel (CSAs, pluktuinen, buurtmarkten). Niet allemaal agro-ecologisch, maar wel raakvlakken.

Bewegingsrichtingen

Transitie naar
een duurzaam
voedselsysteem

Rebel, focus on disruption,
direct action : block, sabotage...

BREAK

Advocate, seek a better policy from
those in authority & institution:
lawyers who represent migrants
threatened with expulsion, lobbyist
who seek additional funding to school
in low income areas...

PUSH

BUILD

Direct service, help
adress social/ environmental problem
in a very direct way.
Ex: farmers, gardeners, volunteers
who build up houses, clean up
streams...

4 STRATEGIES WAY OF ACTION FOR CHANGE

GROW

Organize, get people together &
network, create a new campaign,
mobilize for a cause, hold
fundraising events...

How we win, A guide to Nonviolent Direct Action Campaigning.
George Lakey

Maar ook veel uitdagingen

Transitie naar
een duurzaam
voedselsysteem

- Ontkenning: sterk tegengeluid vanuit regime partijen. ‘We feed the world’ narratief; alternatieven zijn niet realistisch of riskant;
- Vertraging: weerbarstige politieke realiteit met opkomend ‘plattelandspopulisme’ dat pleit voor behoud van het bestaande;
- Versnippering: geen overkoepelende onderzoeksprogrammering of agenda’s, geen gericht instrumentarium;
- Vertwijfeling: fragiele samenwerking met andere ‘groene boeren’...houdt dit stand?

Voer voor discussie

Transitie naar
een duurzaam
voedselsysteem

Twee vragen/dilemma's:

- (1) Alleen een alternatief systeem ontwikkelen? Of ook inzetten op beïnvloeding van het huidige systeem (bijv. beleid)?
- (2) Wat heeft de agro-ecologische beweging vooral nodig van ons, onderzoekers?

Bedankt voor uw aandacht!

Transitie naar
een duurzaam
voedselsysteem

Vragen? b.vanhelvoirt@has.nl

Partners:

Radboud Universiteit

